

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit vtilissim[us] tractat[us] q[ui] intitulator
horologiu[m] eterne sapi[enti]e**

Seuse, Heinrich

Allosti, 1486

Quomodo [christ]i passio sit p[re]ambula ad cognitione[m] diuinitatis: [et]
quale[m] forma[m] [christ]us co[n]trahit ex acerbitate sue passionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30857

et excellētiōr ōni lumine ex quacūq; materia facto: sic ē in pposi
 to: nā hec pulcritudo nihil ē ad h̄ qd̄ ē in suo exēplari pncipio:
 corde scz diuino abstracto nāq; ab hoc amabili: quicqd̄ ē ipfec
 tiōis materialitatis et feculētie corpālis: et saluo eo qd̄ ē pfectio
 nis et bonitatis. h̄ totū nobiliori et eminētiori mō ē in etna sapi
 entia: q̄ sit in hac vel in aliq̄ creatura. **Ex** his et similib⁹ adoles
 cēs p̄dcūs ad hoc tandē puenit q̄ quādocūq; audiuit cātileuas
 amozosas vel similia: q̄ hec oīa ad suā quā diligebat sapientiā
 purissimo cordis affectu tāq; amoris ipi⁹ icitamēta retorq̄bat.
Qūtiens hāc p̄dulcissimā cordis sui singularē amicā affcū fer
 uidissimo oculis dulcis amoris fletu stillātib⁹: brachysq; amo
 ris p̄e auiditate extētis itra cordis viscera āplexib⁹ ienarrabili
 bus cōstrinxit. **Q**uis dicere valet amozosos obtur⁹ q̄bus sepius
 ab ea pascebat: et secreta silencia q̄bus dulcissimo gustu ei⁹ fru
 ebat p̄ntia. **I**nterdū q̄q; cū aliq̄ de frīb⁹ dcā nona licētiā peterēt
 vt citatē ḡa visitādi amicos itrare possent: p̄fat⁹ iuuenis secre
 tū locū petyt: et amicā suā alloq̄ cepit dicēs. **E**ya amozis magis
 tra p̄e cūctis viscerose cordi meo ipressa aiaduerte q̄ amor vir
 tus ē ynitiua copulās vel poti⁹ trāssormās amantē in amatum
Eya q̄so veni et tu amica mea: veni itra cordis mei reclusorūz
 tibi soli refuatū: amoz tuo velut decō roseo adoznatū. vei inq; et
 ibi iebriemur cōsolatiōis tue yberib⁹ et fruamur cupitis āplex
 ibus. **I**git̄ ex his et similib⁹ frequent̄ accidit vt cor suū p̄ amoz
 vehemētia sensibili⁹ qd̄āmō eruere incipet: et motu ac pulsu ve
 hementissimo yi amozis p̄deret. et p̄ alta suspiria ardozē ignite
 caritat̄ apiret: et quēadmodū ifantul⁹ nōdū loq̄le apt⁹ i gremio
 m̄ris posit⁹ m̄ri letabūde arridere cupit: et motu capit̄ ac gestu
 toti⁹ corpis applaudere nitit̄. **S**ic et cor isti⁹ in medio vētris ei⁹
 ad p̄sentiā tāte maiestatis qd̄āmō gestiēdo exultabat: et deside
 rio suo ignito vehemēt̄ vt poterat dilcī sui p̄ntiā demōstrabat:
 dicebatq; ybis mētalib⁹ ad spōsaz suā diuinaz sapiam voce ḡtu
 labūda. **T**u cordis mei nobilissima ipatrix r̄gina speciosissima
 et ḡzarū oīm largitrix. **I**n te habeo diuicias et glāz. d̄licias et oīz
 bonoz copīā: et q̄cqd̄ optabile ē: p̄ te mihi ē: et h̄ suauit̄ ruminās
 statī cepit vult⁹ ei⁹ hylarescere: cor iubilarc: anim⁹ exultare: et p̄
 exultatiōe p̄rūpere in hāc vocē. **S**up salutē et oēz pulcritudinē
 dilexi sapiam: et p̄posui p̄ luce habere illā: venerūt mihi omnia
 bona pariter cum illa.

110.

¶ Quo xpi passio sit p̄ambula ad cognitionē diuinitatis: et q̄lē
 xps d̄traxit ex passionis sue acerbitate formā.

Interea dū hec agerentur:

discipulus assumpta ad deū fiducia suā quā desponsa
uerat amicā talit̄ alloq̄t̄ dicēs. **O** amātissima sapia: q̄

sola p̄fecte nosti cordis naturā amozosi tu manifeste scis q̄ ne
mo possit amare icognitū. Igit̄ ex q̄ req̄ris vt te solū diligaz: et
dilectiō cūctis amabilē reddā. Da ḡ apli⁹ te mihi cognoscer: vt q̄

iubes ⁊ doces meli **Sapientia** Processus emana
us valeā adimplere.

summo rerū v̄tice deo scōz ordinē nature fit p̄ descēsuz ex p̄fec
tiozib⁹ ad ip̄fectioza: qz oēs rerū p̄fciōnes q̄dā ordine a summo
rerū cardie deo dñdūt: ip̄e aut̄ hō naturalit̄ ab iferiorib⁹ icipiēs
⁊ ḡdati ascēdēs in diuinarū p̄ficit cognitionē rerū. **U**n̄ si ad di
uinitatis cognitionē puenire d̄sideras: restat vt p̄ assumptā hu
manitatē ⁊ hūanitatē passionē tanq̄ p̄ viā ḡdatiz ascēdere ad
altioza.

Discipulus **O** et̄na sapia q̄ d̄ excelso thro
discas. **O** et̄na sapia q̄ d̄ excelso thro
et̄ni p̄ris in hāc vallē miserie te iclinasti: ⁊ xxxiiij. ānis exilium
hui⁹ mūdi ptulisti: qz nimā caritatē q̄ gen⁹ hūanuz dilexisti: p̄
amarissime passiois ⁊ mortis tue misterii oñdere voluisti per
hāc tue mortis ieffabilē caritatē te obsecro ex itimis viscerib⁹:
q̄ten⁹ te mihi oñdere digneris i forma ⁊ dispositiōe amātissima
quā ex amarissime passio

Sapientia **O** ito ex mag
nis tue dolore cōtraxisti. **Sapientia** **O** ito ex mag
ris ⁊ doloris i morte pallēs offuscatiōe q̄dā mortifera appereo
deformior: tāto cordi amozoso ⁊ mēti hūi disposite ero amabili
or: nā sic amās reamari appetit: sic ⁊ ab amato amoris sui ma
nifestationē req̄rit: qz amor iclusus nulli nisi amāti ē cognitus

Un̄ ⁊ amātes cōsueuerūt conatib⁹ q̄bus possunt signa ⁊ idicia
dilectiōis ab amatis expetere ⁊ plerūqz cōtingit: qz tacēte ligua
vi amoris iclusi dispositio p̄dit sup̄ iuducta. ⁊ qd̄ in corde lateat:
signa p̄nūciāt exteriora. **N**ōnūqz etiā ōtigit vt illud qd̄ i amato
nō amātes idēcoz iudicāt. id amātes tanq̄ singularit̄ decoruz
extol

Discipulus **I**n amore qd̄ hui⁹ mūdi vt al
lant. **Discipulus** **I**n amore qd̄ hui⁹ mūdi vt al
quo in boie crucifixo hec eē possint nōdū clare video: qz licet i
amato hui⁹ mūdi nōnūqz iueniat qd̄ ē amāti displiceat sūt tñ
alia plura amozu cōgna q̄ videntē delectāt. **D**ic autē dilectis do
lore mortis d̄format̄ quo amabilis videri possit nō itelligo: cu
ius nimirū amozu cōtraria magis yideat̄ dispositio cū totus ex

7.
liuore sordet exteri⁹ iteriusq; marcescat ex dolore: et neq; spēs
neq; decorē ullū oculis amātiū exhibeat: s; plenus dolore et mi
seris existat: quō ergo tu dicis amabi.
lē quē euidētia scī oñdit miserabilem.

Sapientia

Veri amatores nō multū de spina q̄ rosam gignit curāt: dūmō
rosam habeāt quā habere desiderāt. Nec vere sapiētes scrinea
pulcra et deaurata: q̄ tñ in se vilia continēt capsulis vilissimis p̄
ferūt q̄ preciosissima ornamēta iclusa abscondūt. Sic spōse hui⁹
mūdi specieten⁹ q̄dez dulcia ac suauia offerūt: posteri⁹ aut̄ q̄si re
gulus venena diffundūt. Exterius colore roseo niueoq; cādoze
relucēt. Interi⁹ aut̄ putredine virulenta et sanie ac spurcicia ple
ne sūt: v̄bis diligūt: factis aut̄ vt frequēti⁹ infidelitatē ostēdunt
At cōtra aie tue spōsa c̄na sapiētia: exteri⁹ q̄dem scōz faciē hūi
lis abiecta et despectabilis putat̄: interi⁹ aut̄ viue lucis triclinio
decorat̄. Caro exteri⁹ mortua apparet: s; fulgur diuinitatis qui
nō videt̄ interi⁹ lucet. Caro videt̄ misera: s; latet q̄lis sit glorifi
cata. Si credis vilia: crede et magnifica. Talis ē dīlcūs quē sic a
fozis deformatū cernis: vt si daret̄ ip̄z in decore suo vel ad mo
mentū videre: necesse eēt te ex lucis amenitate: ex faciei pulcra
tudine: ex gaudioꝝ imensitate deficere. Cū nullus hō possit ip̄z
videre et viuere. Ip̄e ē enī in quē desiderāt angeli p̄spicerē. Por
ro exterior mortificati corpis dispositio ac forma nō ē deformat̄
tas cēsenda vt tu putas: s; maxia formositas: qz nō q̄lis apparz
qui videt̄ attēdere debes: s; q̄lia p̄pessus sit: et vñ: et p̄pter quid.
Si q̄ris vñ: cōstat q̄ ex nimia caritate et dīlcione. Si p̄pter q̄d:
certū ē qz p̄pter te: vt sua deformatate te formosū faceret: suo li
uore te sanaret: et sua morte p̄hēnis vite tibi immortalitatē tribu
eret. Sic q̄ dilectū amoris oculo respiciēdo videbis plenū cari
tate et dīlcione: q̄ nō solū verbis amauit: vt nōnullē dilectrices
et nōnulli diligētes: s; et factis se diligere cōprobauit: qz in mor
te et vsq; ad mortē dilexit. Sic q̄ patet q̄ exterioris hoīs forma
et dispositio quā ex passiōis acerbitate cōtraxit: magis ē amor
expressiua q̄ deformatatis idicatiua. Nec obstat si hoc ei q̄ non
amat nō videat̄: qz oculis egris odiosa ē lux q̄ pur̄ ē amabilis
Discipulus Vere et idubitan̄ sic ē: et beati oculi q̄
sic vidēt: qz hoc nō ē oīm s; paucorū
id est feruide amātiū: fallax p̄inde gr̄a et vana ē pulcritudo: nec
īmerito stult⁹ reputabit̄: q̄ scōz faciē et nō scōz veritatē amat: et
quia falsū pro vero recipit
Sapientia Ad rediuiam
ideo fructu optato carebit.

Dem Janu 17
mēti salubrē passionis mee imprimendā memoriā: amorisq; mei
arcē atq; materiā ampliorē prebēdā deuotissimis auribus tuis
quedā de mea passione breuiter explicabo

U De quibusdā xpi passionib⁹: ⁊ qualit̄ ver⁹ amator se eisdem
det̄ ⁊ format̄: ⁊ qre de⁹ p̄ talē mortē voluit gen⁹ hūanū redimerē

Passio.

Ante diem festū pasche vlti

ma cena iam facta cū discipulis: instāte tpe transit⁹ mei
ex hoc mūdo ad p̄em. Egressus cū. xi. aby in montem
oliueti: vbi scūs in agonia cū plixius orassem: ⁊ itelligerē tam
crudelia supplicioꝝ genera iam mihi iminere: tūc scūs ē sudor
me⁹ sicut gutte sanguis decurrētis in terrā. Uix enī credibile es
set alicui homini viuētī sub celo: q̄les angustias ⁊ q̄ vebemen
tes ac trībiles mortis p̄suras natura delicata mortē horrēdo ī
eius p̄sentia tūc p̄sensit. Postea venērūt filij tenebrarū hostilit̄ q̄
me durissime captiuātes ⁊ crudelissime ligantes ad ciuitatē re
duxerūt: noctē illā sacrilegī diuersis supplicioꝝ generib⁹ in me
expēderūt: ⁊ se penis meis faciātes. ludibꝝ ⁊ vberib⁹: iurys
⁊ obprobꝝ inumeris me afflixerūt: faciē meā amabilē turpit̄
cōspuebāt: oculos yelabāt: collū cū subsānatiōe pcutiebāt. **Da**
ne aut̄ scō in atrio cayp̄he veritatē confitendo reuz mortis me
eē cōclamabāt: mānis q̄q; viscerib⁹ ip̄a q̄ me genuit super me
doluūt: ⁊ irremeabilib⁹ lacrimis fleuit cū me in tātis obprobꝝ
⁊ āgustys vidit. **Deiñ** añ p̄fidē pilatū fui adduct⁹: accusat⁹: cōdē
nat⁹. Inimici mei trībilib⁹ oculis me ituebant: ⁊ tāq; gygātes
steterūt cōtra me. **Ego** aut̄ māsuete tāq; agn⁹ māsuēt⁹ q̄ portat̄
ad victimā stabā demisso capite: patiētissimo corde. **Post** h̄ ab
herode alba veste idut⁹ tanq̄m fatu⁹ illusus fui: corp⁹ meum for
mosū flagellis acerrimis vberauerūt: caput delicatuz spinis pū
gētib⁹ p̄forauerūt: facies mea amabilis sputis ⁊ sanguie d̄fluen
te sordebat: ⁊ sic tandē cōdēnatū miserabilē: cruce humeris pro
pꝝ supposita ad locū supplicij eduxerūt: clamātes valent̄. **Tol**
le tolle. cruci

Discipulus **O** sūma pietas si tam
fige maleficū. **amara** fuit tue passiōis
inchoatio: heu q̄lis erit tāti doloris exit⁹ ⁊ cōsummatio. **Reuera**
animal irrationabile tā crudelia pati eēt mihi videre miseria:
q̄ntomagis te oīm creatorē ⁊ speciosissimū hoīez sustinere tam
imania tormēta ⁊ supplicia: merito p̄ide ex itimo cordis affcū
⁊ totis p̄cordys meis cōpatiet̄ tibi aīa mea. **Sz** vnum ē qd̄ a te
scire desidero: de quo etiā non desino mirari. **Ecce** q̄renti mihi

10